

Gravin Elisabeth en de dieren

Erfgoed project voor groep 4

Ontwikkeling van het project:

De Werkhoven 'Geschiedenis voor u'

Maart 2017. Copyright: Dit materiaal is bedoeld voor gebruik binnen uw school en mag niet vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden voor gebruik daarbuiten zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Werkhoven 'Geschiedenis voor u'.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Opbouw van het project	3
Lessenoverzicht	4
Verantwoording	5
Lessen 1 t/m 3	6
Bijlagen	

Erfgoedprofiel B: groep 4

Gravin Elisabeth Bentinck en de dieren

Een echte gravin die zich inzet voor dieren. Daar zit een mooi verhaal achter!

Inleiding

Kinderen in groep vier krijgen nog geen geschiedenisles uit een methode, maar...hebben wel notie dat dingen vroeger misschien anders gingen dan nu. Ze begrijpen dat opa's en oma's misschien andere kleren aanhadden en andere spullen gebruikten dan wij nu. Dat er anders omgegaan werd met dieren weten ze misschien niet. Mooi is aan dit project dat juist een gravin uit de buurt zich jaren geleden al zo heeft ingezet voor dieren die verwaarloosd en ziek waren. Kinderen van deze leeftijd houden van dieren en hebben thuis waarschijnlijk nog een knuffel in bed, en of een poes, hond, konijn of cavia als huisdier. Daarom is het een mooie ingang om de kinderen van deze leeftijd mee te nemen naar de tijd van hun opa's en oma's opa's en oma's...zo'n 100 jaar geleden. Een bezoek aan een kasteel is bijzonder, maar ook de bijzondere verhalen die de leerlingen horen als ze er zijn. Al met al: op een interactieve en creatieve manier worden de leerlingen een klein beetje wegwijs gemaakt in

de tijd van toen. Met als speels bindend onderwerp hun eigen lievelingsdier en de lievelingsdieren van een gravin die dichtbij woonde.

Opbouw van het project

Het project bestaat uit drie onderdelen:

Vorbereiding:

Ongeveer een à twee dagen van te voren vertelt de leerkracht dat er een kaart is gekomen van een heel deftige mevrouw die gek is op dieren. De leerkracht vertelt dat de klas is uitgenodigd, maar dat ze eerst graag wat meer met de kinderen over lievelingsdieren wil praten. De leerlingen mogen dingen van huis mee te nemen die te maken hebben met huisdieren. Een knuffel, een boekje, foto's van je lievelingshuisdier, misschien wel een kort filmpje of poster van je lievelingsdier. De spulletjes komen bij elkaar te liggen op een speciale 'Lievelingshuisdierentafel' in een hoek van de klas. Achter de tafel kunnen de posters en foto's opgehangen worden.

- 1) In de ochtendkring laten de leerlingen de meegebrachte spulletjes zien en wordt er met elkaar over gepraat. Wat is je lievelingsdier? Waarom dat dier? Dan wordt de stap gemaakt naar gravin Elisabeth Bentinck. Hoe zat het ook al weer met de kaart en de uitnodiging? Gravin Elisabeth Bentinck nodigt de kinderen uit om naar Kasteel Amerongen te komen. Toen zij klein meisje was had zij ook lievelingsdieren. Zij woonde op Kasteel Amerongen en ze heeft zich haar hele leven ingezet voor allerlei soorten dieren. Wie is er wel eens op het Kasteel geweest? Wat weten we van deze gravin? Zullen we ons maar eens goed voorbereiden op het bezoek?

Na afloop van het kringgesprek wordt er een korte ppt getoond over het leven van Gravin Elisabeth op het digibord. Na afloop wordt er over gepraat en worden een paar opdrachtjes gedaan.

- 2) Op bezoek bij Gravin Elisabeth Bentinck op Kasteel Amerongen! De leerlingen en begeleiders worden ontvangen door Elisabeth, die juist aan het schilderen is in de tuin. Ze heeft een aantal kaarten in haar mand gevonden waar ze geen raad mee weet. Gelukkig heeft Elisabeth twee bedienden die de leerlingen meenemen de tuin in. Samen komen ze er achter wat ze met de kaarten moeten doen en er volgt een speurtocht door de tuin. Als ze terugkomen bij Elisabeth volgt de ontknoping en een verfrissing
- 3) Weer terug op school gaan de leerlingen aan de slag met het schilderen, tekenen, plakken of knippen van hun eigen lievelingsdier. Alle dieren worden tentoongesteld en op en bij de 'Lievalingsdientafel' gezet. Ouders en de gravin kunnen uitgenodigd worden om de dieren te bewonderen.

Lessenoverzicht

Les	Korte inhoud van de les	Tijd	Nodig
Les 1	A. Introductie in de kring naar aanleiding	10 minuten in de kring.	Kringopstelling, Spullen die lln. zelf

	van meegebrachte spulletjes die te maken hebben met Liefelingsdieren. B. de ansichtkaart wordt besproken. Wie is Elisabeth Bentinck? Een korte ppt. Daarna nagesprek en opdrachtjes en tekenen/kleuren.	40 minuten: ppt. en opdrachtjes.	hebben meegebracht bespreken. Tafel voor de spullen. Ansichtkaart, digibord en ppt. Werkbladen over Elisabeth. Potloden, kleurtjes en pandakrijtjes.
Les 2	Op bezoek bij gravin Elisabeth op Kasteel Amerongen	Max. 60 minuten	Voldoende begeleiders en passende kleding voor de weersomstandigheden. Fototoestel.
Les 3	Een werkstuk maken van je liefelingsdier.	Max. 60 minuten	Kosteloos materiaal, lijm, wit en gekleurd A4 papier, scharen, nietmachine, kleurpotloden, stiften, pandakrijtjes, verf...

Verantwoording en kerndoelen: aansluiting bij andere vakken

Huisdieren, liefelingsdieren, voor kinderen van deze leeftijd vaak een gegeven waar ze dagelijks mee te maken hebben. Het staat dicht bij de belevingswereld van deze leeftijdsgroep, daarom een goede ingang om een aanvankelijk geschiedenisles mee te beginnen. Voor groep 4 is het beleven van de activiteit in de vorm van verhaal, actief meedoen, rollenspel een goede manier om te begrijpen hoe er door de jaren heen gedacht werd over dieren dicht bij huis. Verder is het creatief bezig zijn over huisdieren in de vorm van knutselen en werken belangrijk voor het begrijpen van hoe een en ander veranderd is. Door een en ander later te bespreken en erover te reflecteren, leren de kinderen de sprong van toen naar nu te maken en te begrijpen. Daarnaast zijn er tal van mogelijkheden om te schrijven, te rekenen, te tekenen over Liefelingsdieren en het Kasteel Amerongen en het dierenasiel De Hazenberg.

De kerndoelen 54, 55 en 56 van het primair onderwijs worden d.m.v. dit project behaald:

54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

55: De leerlingen leren om eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Gravin Elisabeth en de dieren

Les 1: Kringgesprek, ppt. en werken

Doel (algemeen):

Leerlingen komen op een interactieve manier in contact met de tijd van hun opa's en oma's opa en oma. Leren dat het in het begin van de 20e eeuw heel bijzonder was om dieren als huisdieren te zien die een bepaalde sociale rol kunnen vullen in een gezin. Ze kunnen vertellen wat er allemaal veranderd is in de loop van de tijd.

Vorbereitung (nodig):

Opstelling in de kring. Tafel met spulletjes die te maken hebben met Lievevingsdieren. Ppt. klaarzetten op digibord, ansichtkaart printen, potloden, kleurpotloden, krijtjes of stiften klaarleggen, werkbladen printen.

Duur:

10 minuten in de kring en dan 20 minuten de ppt., vervolgens 15-20 minuten aan het werk (totaal 50-60 minuten)

Activiteit:

Kringgesprek, samen de ppt. bekijken, erover praten en individueel werkbladen maken.

Lesverloop:

In de kring staat een tafel met daarop allerlei spullen die met 'lievelingsdieren' te maken hebben. De leerlingen (en de leerkracht) hebben dat zelf meegenomen. In de ochtendkring gaat de leerkracht in op de meegebrachte spullen. Er volgt een gesprekje over en er wordt ingegaan op wat de kinderen zelf evt. weten van Amerongen en gravin Elisabeth.

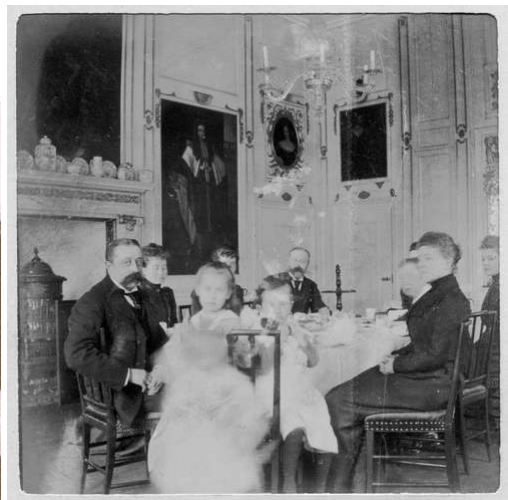
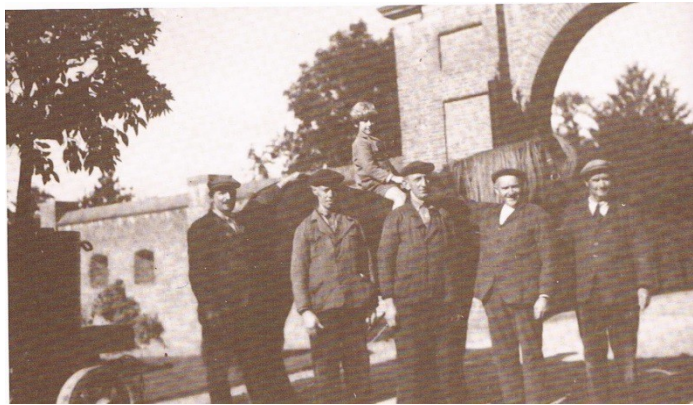
Naar aanleiding van het gesprek wordt gezamenlijk de ppt. bekeken. De leerlingen wordt zoveel mogelijk gevraagd wat er te zien is. De leerkracht vertelt naderhand wat meer informatie erover. Na de ppt. volgt een kort gesprek: Wie was Elisabeth Bentinck? Wat heeft zij opgericht? Wat vind je daarvan?

Vervolgens gaan de leerlingen individueel de werkbladen maken en mogen ze, als ze er mee klaar zijn, een tekening op de achterkant van het werkblad maken.

De werkbladen worden achteraf besproken. Wat vinden de leerlingen zelf dat ze van deze les hebben leerlingen geleerd?

Volgende keer: naar Kasteel Amerongen voor een ontmoeting met Elisabeth Bentinck!

Les 2: Op bezoek bij Gravin Elisabeth op Kasteel Amerongen!

Doel:

De lln. krijgen op een interactieve manier informatie over de tuin, de dieren, Elisabeth en dierenasiel De Hazenberg.

Vorbereiding/nodig:

Bij de weersomstandigheden passende kleding. Genoeg begeleiders voor de autorit naar Amerongen. De auto's kunnen geparkeerd worden aan de overkant van de ingang van het Kasteel. Het is misschien leuk om een fototoestel mee te nemen.

Duur: Maximaal 60 minuten.

Activiteit:

Door middel van een interactieve speurtocht door de tuin krijgen de leerlingen informatie over het kasteel en haar bewoners.

Lesverloop:

De IIn. met begeleiders worden welkom geheten bij het poorthuis van Kasteel Amerongen door Gravin Elisabeth van Aldenburgh Bentinck. De leerlingen doen een speurtocht door de tuin aan de hand van fotokaarten. Achterop staan letters. Als ze weer terug zijn bij Elisabeth blijken ze de code te hebben door de kaarten om te draaien: de letters vormen een woord!

Inleiding

Gravin Elisabeth van Aldenburgh Bentinck vertelt wie ze is, waar ze zijn en dat er een probleem is. De IIn. kunnen helpen met het zoeken naar de oplossing.

Kern

De IIn. gaan in twee groepen mee met de dienstbodes. Door te zoeken naar de objecten die op de fotokaarten staan en er over te vertellen vinden ze uiteindelijk het woord. Op de achterkant van de kaarten staan namelijk letters. De letters samen vormen een woord (DIERENHULP)

Afsluiting

We bespreken met elkaar wat er geleerd is en er wordt nog even een glaasje gedronken. De leerlingen krijgen de opdracht te horen die op school gemaakt kan worden. Wie weet komt de gravin nog wel langs op school....

Les 3: Maak je lievelingsdier!

Doel:

Als verwerking maken de leerlingen een werkstuk van hun eigen lievelingsdier. Een tentoonstelling van de dieren met eventueel een verhaal en een bezoek van de gravin en de ouders als afsluiting van het project.

Vorbereiding/nodig:

Leg/zet onderstaande klaar:

- Wit en gekleurd papier A4;
- Kosteloos materiaal;
- Scharen;
- Potloden, kleurtjes, stiften, krijtjes;
- Lijm, nietmachine.

Activiteit:

Een werkstuk maken van je lievelingsdier. Er evt. iets over schrijven.

Duur: Maximaal 60 minuten.

Lesverloop:

Je brengt de voorgaande lessen in herinnering. De gravin had lievelingsdieren, maar wij ook! Op het digibord wordt bijlage vier getoond. Laten we eens goed nadenken hoe wij ons lievelingsdier zouden kunnen maken. Wat zijn allemaal onze lievelingsdieren? In de eigen groepjes kunnen de leerlingen aan de slag met het maken van het eigen lievelingsdier. Denk goed na wat je nodig hebt. Bedenk ook waarom dit dier je lievelingsdier is (schrijf het kort op). Verzamel de spulletjes op je tafeltje en ga aan de slag!

Als de dieren klaar zijn komen ze bij elkaar op de 'Lievelingsdierentafel'. Eventueel wordt er een uitnodiging naar de ouders en de gravin gemaakt .....

Veel plezier!!

